

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 464/2016-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. augusta 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Mgr. Martinou Hurtovou, MH Legal, s. r. o., Červenej armády 1, Martin, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 M Cdo 1/2015 z 9. marca 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. júla 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“)

sp. zn. 2 M Cdo 1/2015 z 9. marca 2016 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu z 9. marca 2016“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola ako žalovaná účastníčkou súdneho konania vedeného Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 11 C 194/2005, v ktorom sa občianske združenie [REDACTED] [REDACTED] ďalej len „žalobca“] domáhalo určenia svojho vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam (nachádzajúcich sa v obci [REDACTED] [REDACTED] vedeným na [REDACTED] – pozemky a stavby) proti sťažovateľke ako evidovanému vlastníkovi na liste vlastníctva.

Okresný súd rozsudkom č. k. 11 C 194/2005-311 z 12. decembra 2006 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 66/2007-379 zo 17. septembra 2009 zamietol žalobu z dôvodu, že žalobca nie je aktívne legitimovaný, pretože je subjektom odlišným od pôvodného vlastníka nehnuteľností a nie je ani jeho právnym nástupcom, pričom žalobca svoje vlastníctvo od totožnosti, resp. nástupníctva s týmto subjektom odvíjal. Rozsudok krajského súdu č. k. 9 Co 66/2007-379 zo 17. septembra 2009 bol zrušený a vec vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie nálezom ústavného súdu č. k. III. ÚS 72/2010-38 zo 4. mája 2010 v spojení s vyslovením porušenia práv žalobcu ako sťažovateľa. Po vrátení veci krajský súd uznesením sp. zn. 9 Co 282/2010 z 31. augusta 2010 zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 11 C 194/2005-311 z 12. decembra 2006 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní okresný súd viazaný právnymi názormi ústavného súdu opätovne meritórne rozhodol rozsudkom č. k. 11 C 194/2005-553 z 8. októbra 2012 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 8. októbra 2012“) tak, že žalobe vyhovel a určil vlastníctvo žalobcu k sporným nehnuteľnostiam. Krajský súd rozsudkom č. k. 9 Co 19/2013-614 z 23. októbra 2014 (ďalej len „rozsudok krajského súdu z 23. októbra 2014“) potvrdil odvolaním sťažovateľky napadnutý rozsudok okresného súdu č. k. 11 C 194/2005-553 z 8. októbra 2012.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) podal 29. januára 2015 najvyššiemu súdu mimoriadne dovolanie proti rozsudku okresného súdu z 8. októbra 2012 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu z 23. októbra 2014. Generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie z dovolacích dôvodov podľa § 243f ods. 1 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), pretože v konaní došlo k vade uvedenej v § 237 ods. 1 písm. f) OSP (sťažovateľke ako žalovanej sa odňala možnosť konať pred súdom), podľa § 243f ods. 1 písm. b) OSP, pretože konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a podľa § 243f ods. 1 písm. c) OSP, pretože rozhodnutia súdov spočívajú v nesprávnom právnom posúdení.

Najvyšší súd napadnutým rozsudkom z 9. marca 2016 mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora zamietol.

Sťažovateľka vidí porušenie ňou označených práv uznesením najvyššieho súdu v nesprávnych záveroch najvyššieho súdu pri meritórnom prieskume rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu na základe dovolacích dôvodov generálneho prokurátora.

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti takto rozhodol:

„Základné právo Sťažovateľky [REDAKOVANÉ]... na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 9. marca 2016 vydaným v konaní vedenom pod sp. zn. 2 M Cdo 1/2015 porušené.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 9. marca 2016 vydaný v konaní vedenom pod sp. zn. 2 M Cdo 1/2015 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť Sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia do 15 dní odo dňa doručenia tohto nálezu na účet jej právnej zástupkyne.“

Najvyšší súd v napadnutom rozsudku svoje meritórne závery o nedôvodnosti generálnym prokurátorom vznesených dovolacích dôvodov, s ktorými sťažovateľka polemizuje vo svojej sťažnostnej argumentácii, odôvodnil takto:

«Pred touto právnou analýzou je nevyhnutné uviesť, že dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale aj dôvodmi uplatnenými v mimoriadnom dovolaní.

Obligatórne (§ 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými § 237 ods. 1 O. s. p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Podľa § 243f ods. 1 O. s. p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie z týchto dôvodov:

1. podľa § 243f ods. 1 písm. a/ O. s. p., pretože v konaní došlo k vade uvedenej v § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., čím sa žalovanej postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom,

2. podľa § 243f ods. 1 písm. b/ O. s. p., pretože konanie je postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a napokon,

3. podľa § 243f ods. 1 písm. d O. s. p., že rozhodnutia súdov spočívajú v nesprávnom právnom posúdení.

1. Generálny prokurátor videl odňatie možnosti žalovanej konať pred súdom v nedostatku riadneho odôvodnenia rozhodnutí súdov nižšieho stupňa, pričom konkrétne namieta nedostatočné odôvodnenie otázky zákonnosti ukončenia činnosti a zániku spolku [REDACTED] na Slovensku v roku 1951, otázky totožnosti žalobcu a spolku [REDACTED] do roku 1951 (teda otázka aktívnej legitímácie žalobcu), ako aj otázky vydržania súdených nehnuteľností štátom prostredníctvom [REDACTED].

Pokiaľ generálny prokurátor namieta nedostatky týkajúce sa odôvodnenia dovolaním napadnutých rozhodnutí súdov nižšieho stupňa, treba uviesť, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho

rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky totiž vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006); právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu.

Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa (v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom odvolacieho súdu v zmysle § 219 ods. 2 O. s. p.) spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p. (§ 219 ods. 1, 2 O. s. p.) a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia, čo platí tak pre rozsudok súdu prvého stupňa (§ 157 ods. 2 O. s. p.), ako aj pre rozsudok odvolacieho súdu (§ 219 ods. 2 O. s. p.). Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne, zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť i všeobecnú interpretačnú presvedčivosť; tým však nie je zodpovedaná (ani inak dotknutá) otázka správnosti právneho posúdenia veci konajúcimi súdmi.

Pokiaľ ide o odôvodnenie ukončenia činnosti a zániku spolku [REDAKOVANÉ] na Slovensku v roku 1951, súdy nižšieho stupňa sa tejto základnej otázke venovali dostatočne, pričom sa (aj s poukazom na Nález) zhodli na právnom závere, že o ukončení činnosti spolku [REDAKOVANÉ] na Slovensku a o prevode jeho majetku nebolo rozhodnuté orgánmi oprávnenými na to v zmysle jeho stanov (čl. XIV stanov v spojení s čl. VI bod 1 stanov) a že tento spolok, ktorého činnosť bola násilne prerušená (ukončenie činnosti spolku [REDAKOVANÉ] a prevzatie jeho majetku malo znaky cieľenej, organizovanej mocenskej akcie štátneho režimu ovládaného komunistickou stranou - vid' Nález) nezanihol v súlade s platným právnym poriadkom a dispozícia s majetkom spolku [REDAKOVANÉ] na Slovensku bola rovnako vykonaná v rozpore s platným právnym poriadkom.

Súdy nižšieho stupňa na základe vykonaného dokazovania a v zmysle usmernení Ústavného súdu Slovenskej republiky uvedených v Náleze (príliš formalistický výklad práva, posúdenie skutkových okolností prípadu v rozpore s požiadavkou materiálnej ochrany práv zo strany súdnej moci) dospeli k záveru, že žalobca a spolok [REDAKOVANÉ] na Slovensku sú totožná právnická osoba - žalobca je v tomto spore aktívne vecne legitimovaný. Súdy na základe

vykonaných dôkazov dospeli k záveru, že skutočným obsahom vôle zástupcov žalobcu pri úkone z 12. júla 1990 voči ministerstvu vnútra a pri činnosti, ktorá predchádzala tomuto úkonu, bolo obnovenie činnosti spolku [REDAKOVANÉ] na Slovensku, nie založenie nového združenia. Súdy pri tomto zistení vychádzali aj z článkov dobovej tlače, ktoré objektivizovali vnútorný postoj členov spolku pri ich činnosti a výpovedí priamych účastníkov (svedkovia Hapala a Straka). Rovnako za zásadný v tejto otázke považovali aj fakt, že prostredníctvom publikovaných inzerátov boli oslovovaní členovia spolku. Súdy zohľadnili aj znenie stanov združenia priložených k podaniu z 12. júla 1990, a to najmä čl. Vili ods. 4, z ktorého vyplýva, že členovia spolku schválením takýchto stanov chceli obnoviť fungovanie spolku. Dovolací súd je preto toho názoru, že súdy nižšieho stupňa sa z otázkou aktívnej legitímácie žalobcu vysporiadali dostatočne.

Odvolačný súd sa ďalej osobitne zaoberal námietkou žalovanej týkajúcej sa vydržania predmetných nehnuteľností žalovanou a jej právnymi predchodcami, pričom uviedol, že „Z výpisu z pozemkovej knihy nehnuteľností (č. 1. 78) vyplýva, že k nehnuteľnosti bolo na základe prípisu Ústredia [REDAKOVANÉ] v Československu zo dňa 12.03.1951 zapísané vlastnícke právo [REDAKOVANÉ]. Celkový primát socialistického vlastníctva a jeho zvýšená ochrana boli premietnuté do nescudziteľnosti veci zo socialistického vlastníctva štátu a ľudových družstiev, ktoré nemohli prejsť do vlastníctva súkromného ani vydržaním. Vydržať nemohli ani socialistickí vlastníci, teda štát či ľudové družstvá voči inému socialistickému vlastníkovi. Z uvedeného teda vyplýva, že vydržanie podľa zákona č. 141/1950 nebolo možné, keďže veci v socialistickom vlastníctve nebolo možné nadobudnúť vydržaním. Možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním bola opätovne zavedená do nášho právneho poriadku až novelou vykonanou zákonom č. 131/1982 Zb., účinnou od 1. apríla 1983. Rozsah subjektov vydržania bol však obmedzený (vydržanie bolo obmedzené na občanov) a rovnako bol obmedzený aj rozsah predmetov vydržania, keď nebolo možné vydržať vlastnícke právo najmä k pozemkom. Právna úprava pred 1.1.1992 v zásade neumožňovala vydržanie právnickou osobou ani štátom, lebo právnická osoba ani štát nebol spôsobilým subjektom vydržania. Až novelou Občianskeho zákonníka vykonanou zákonom č. 509/1991 Zb., účinnou od 1.1.1992, boli tieto obmedzenia odstránené. V súvislosti s vydržaním vlastníckeho práva k pozemku predmetná novela umožnila započítanie nepretržitej držby vykonávanej aj pred 1. januárom

1992, pričom držbu nekvalifikovala odlišne v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou. Ak teda držiteľ pozemku (t. j. ten, kto s pozemkom nakladal ako s vlastným) splňal k 1. januáru 1992 podmienku nepretržitej držby trvajúcej po dobu desať rokov, a zároveň bol držiteľom oprávneným (t. j. bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu pozemok patri), nadobudol k tomuto dňu vlastnícke právo k pozemku vydržaním. To znamená, že všetky podmienky vydržania museli byť splnené v deň účinnosti zákona č. 509/1991 Zb. O taký prípad v súdnej veci sa nejedná, keďže neboli splnené podmienky vydržania k 1.1.1992, pretože v liste zo dňa 12.4.1990 adresovanom vtedajšiemu ministrovi školstva [REDAKOVANÉ] (č.l. 307 spisu) ako aj liste zo dňa 12.12.1990 adresovanom [REDAKOVANÉ], podpredsedovi vlády ČSFR (č.l. 308 spisu) žalobkyňa ... „požiadala o prinavrátenie majetku organizácii [REDAKOVANÉ] na Slovensku o budovu na [REDAKOVANÉ] z majetku [REDAKOVANÉ] pôvodnému vlastníkovi - združeniu [REDAKOVANÉ] na Slovensku ...“, Tieto listinné dôkazy, podľa názoru odvolacieho súdu spochybňujú dobromyseľnosť, t. j. oprávnenú držbu žalovanej, resp. jej právnej nástupkyne ešte pred 1.1.1992, keď samotné písomné oznámenie vlastníka oprávnenému držiteľovi stačí k vyvráteniu jeho dobrej vôle.“

Z vyššie uvedeného vyplýva, že odvolací súd sa vyčerpávajúcim spôsobom vysporiadal s námietkou žalovanej týkajúcej sa otázky vydržania súdených nehnuteľností štátom (právnym predchodcom žalovanej) za obdobie od roku 1951 do roku 1992 vrátane. Odvolací súd uzavrel, že štát nebol spôsobilým nadobudnúť predmetné nehnuteľnosti vydržaním z dôvodu, že u neho absentoval jeden zo zákonných predpokladov vydržania a to oprávnenosť, resp. dobromyseľnosť držby po celú dobu vydržania, keďže ho žalobkyňa listami z 12. apríla 1990 a 12. decembra 1990 požiadala o prinavrátenie predmetných nehnuteľností združeniu [REDAKOVANÉ] na Slovensku. Nakoľko odvolací súd dôvodil, že štát ako právny predchodca žalovanej nebol (minimálne) už od roku 1990 v držbe dobromyseľným a nikým nerušeným (teda nebol držiteľom oprávneným), bolo by bez akéhokoľvek právneho významu venovať sa otázke vydržania predmetných nehnuteľností štátom v nasledujúcom období od 1. januára 1991 do 1. januára 2001 prostredníctvom [REDAKOVANÉ], tak ako to namietal generálny prokurátor. Inými slovami, ak štát nebol oprávneným držiteľom už v roku 1990, nemohol ním byť ani v roku 2001. Pritom nie je podstatné prostredníctvom akej štátnej organizácie predmetné nehnuteľnosti držal. Námietky generálneho prokurátora

ohľadom nedostatočného odôvodnenia rozsudkov súdov nižšieho stupňa sú preto nedôvodné (vada uvedená v § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. z vyššie uvedených dôvodov konanie nezatažila).

2. Generálny prokurátor ďalej vo svojom mimoriadnom dovolaní namieta, že konanie je postihnuté tzv. inou vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Tvrdí, že rozhodnutia súdov nižšieho stupňa vychádzajú z neúplne či nesprávne zisteného skutkového stavu veci, ako aj to, že súdy vykonané dôkazy nesprávne vyhodnotili.

Za takúto inú vadu konania sa spravidla považuje najmä porušenie ustanovení o dokazovaní, a to tým, že súd vôbec nezisťoval skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie veci aj napriek tomu, že boli tvrdené a na ich preukázanie boli navrhnuté dôkazy, porušenie ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, (napr. osoba, ktorá mala byť vypočutá ako svedok, bola vypočutá ako účastník konania, svedok nebol o svojich povinnostiach riadne poučený, dôkaz listinou bol vykonaný v rozpore s § 129 O. s. p. a pod.), nevykonanie dôkazu navrhnutého účastníkom na preukázanie rozhodujúcej skutočnosti, hoci súd následne dospel k záveru, že účastník neunesol dôkazné bremeno, odklon odvolacieho súdu od skutkových záverov súdu prvého stupňa bez zopakovania dôkazov alebo doplnenia dokazovania, nesplnenie poučovacej povinnosti, zohľadnenie skutočnosti, ktorá z dokazovania nevyplynula, opomenutie rozhodnej skutočnosti, ktorá vyšla v konaní najavo a logický rozpor v hodnotení dôkazov (nemožno pritom vylúčiť, že v závislosti od konkrétnych okolností môže vyššie uvedený nesprávny procesný postup súdu nadobudnúť intenzitu vady v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., spočívajúcu v odňatí možnosti účastníkovi konať pred súdom).

Inou vadou však nie je samotné hodnotenie dôkazov nižšími súdmi, keďže v dovolacom konaní nemožno toto hodnotenie preskúmať (porovnaj R 42/1993). Hodnotenie dôkazov totiž môže robiť len súd, ktorý ich vykonal. Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadruje, že záver, ktorý si sudca urobí o pravdivosti či nepravdivosti tvrdených skutočností vzhľadom na poznatky získané z vykonaných dôkazov, je vecou vnútorného sudcovho presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Z tejto zásady vyplýva, že na nesprávnosť hodnotenia dôkazov možno usudzovať len zo spôsobu, akým súd hodnotenie vykonal. Ak nemožno v tomto smere vyčítať súdu žiadne pochybenia (napr. že výsledok

hodnotenia dôkazov nezodpovedá pravidlám logického myslenia, alebo že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dokazovania nevyplývajú alebo opomenul rozhodné skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo), potom nie je ani možné polemizovať s jeho skutkovými závermi. To znamená, že hodnotenie dôkazov a teda ani skutkové zistenia ako jeho výsledok, z iných, než z vyššie uvedených dôvodov, nemožno dovolaním úspešne napadnúť.

Na námietku generálneho prokurátora, spochybňujúcu správnosť zistených skutkových záverov nižších súdov, či nedostatočne zisteného skutkového stavu veci - v tomto smere bol najvyšší súd viazaný ako rozsahom tak i obsahom podaného mimoriadneho dovolania - možno uviesť len to, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O. s. p. dôvodom dovolania nemôže byť samé osebe nesprávne skutkové zistenie. Mimoriadne dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným, na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O. s. p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať ako revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, tak ani prieskumom nimi vykonaného dokazovania.

Z odôvodnenia rozsudkov súdov nižšieho stupňa vyplýva, že oba súdy dostatočne, jasne a výstižne vysvetlili akými úvahami sa pri hodnotení označených dôkazov riadili a aké poznatky z nich vyvodili. Keďže súdom nižšieho stupňa nemožno vyčítať hodnotenie dôkazov v rozpore s pravidlami logického myslenia, mimoriadnym dovolaním namietané skutočnosti neboli z hľadiska existencie uplatneného dovolacieho dôvodu právne relevantné. Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by boli schopné konanie zaťažiť inou vadou a existenciu takejto vady konania dovolací súd ani nezistil.

3. Generálny prokurátor napokon namieta nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Konkrétne nesúhlasí s právnym posúdením odvolacieho súdu ohľadom vydržania sporných nehnuteľností podľa zákona č. 141/1950 Zb, pretože odvolací súd vychádzal zo skutočnosti, že v prípade sporných nehnuteľností ide o nehnuteľnosti v socialistickom vlastníctve. Generálny prokurátor v tomto smere zaujal právnu úvahu, že pokiaľ by išlo o neplatný prevod súdených nehnuteľností zo spolku [REDACTED] (na základe prípisu Ústredia [REDACTED] v Československu z 12. marca 1951) na [REDACTED] [REDACTED], vlastníkom by bola naďalej [REDACTED] na Slovensku a išlo by o vlastníctvo súkromné

a nie socialistické, pričom len socialistické vlastníctvo nemohlo byť (podľa zákona č. 141/1950 Zb.) predmetom vydržania.

Podmienky pre vydržanie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti určoval Občiansky zákonník z roku 1950 (zákon č. 141/1950 Zb.) v ustanoveniach § 115 a § 116 ods. 1 v spojení s ustanovením § 145; išlo o tri základné podmienky: oprávnenosť držby, nepretržitosť držby počas vydržacej doby a uplynutie zákonom stanovenej vydržacej doby; oproti predchádzajúcemu právnemu stavu došlo k podstatnému skráteniu vydržacích dôb. Podľa týchto ustanovení bolo možné vydržaním nadobudnúť vlastnícke právo, pričom ho mohol nadobudnúť ten, kto oprávnene držal nehnuteľnú vec po dobu 10 rokov; vydržanie bolo vylúčené u nescudziteľných vecí, ktoré boli v socialistickom vlastníctve (§ 115). Oprávneným držiteľom bol ten, kto bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vec alebo právo patrí; v pochybnostiach sa predpokladalo, že držba je oprávnená. Z intertemporálneho ustanovenia (§ 566) vyplýva, že u vydržania vlastníctva k nehnuteľným veciam došlo k nadobudnutiu vlastníctva, pokiaľ vydržacia doba začala bežať pred 1. januárom 1951, najneskoršie 1. januára 1961, t. j. najneskoršie uplynutím kratšej vydržacej doby stanovenej Občianskym zákonníkom z roku 1950, počítanej od 1. januára 1951. Vydržacia doba mohla však uplynúť aj skôr - pred 1. januárom 1961, ak napr. predchádzajúca 32-ročná doba by bola uplynula pred uvedeným dátumom 1. januára 1961. V prípade splnenia zákonom určených podmienok (týkajúcich sa držby, držiteľa, predmetu držby a vydržacej doby) dochádza k vydržaniu priamo zo zákona. Podmienky vydržania sú pritom stanovené tak, že musia byť splnené kumulatívne - ak z nich nie je splnená čo i len jedna, nedochádza k vydržaniu. Tak minulou právnou úpravou (obyčajové právo platné na Slovensku do 31. decembra 1950, ďalej § 115 a § 116 ods. 1 v spojení s ustanovením § 145 Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb., § 135a Občianskeho zákonníka v znení do účinnosti zákona č. 509/1991 Zb., § 134 Občianskeho zákonníka v znení od 1. januára 1992) je oprávnenosť držby jednou z podmienok nadobudnutia vlastníctva veci vydržaním.

Ústavný súd Slovenskej republiky v Náleze okrem iného uviedol, že z listinných dôkazov v spise vyplýva, že ukončenie činnosti spolku [REDAKOVANÉ] a prevzatie jeho majetku malo znaky cielenej, organizovanej mocenskej akcie štátneho režimu ovládaného komunistickou stranou (KSČ a na Slovensku KSS). Ústavný súd ďalej konštatoval, že mocenským zvratom z februára 1948 došlo v Československej republike k situácii, keď sa KSČ a na Slovensku jej

sesterská organizácia KSS stali politickým hegemonom, pričom postupne mocensky ovládli štát ako taký a z verejného života vytesňovali politických a ideových oponentov, vrátane nepohodlných spoločenských organizácií, spolkov či združení.

Vzhľadom na vyššie uvedený záver Ústavného súdu Slovenskej republiky je vylúčené aby štát prostredníctvom [REDAKOVANÉ] vydržal sporné nehnuteľnosti, pretože jeho držba bola od samotného mocenského prevzatia sporných nehnuteľností neoprávnená. Nakoľko [REDAKOVANÉ] nemohol byť v držbe oprávnený, resp. dobromyseľný, je bez právnej relevancie posúdenie spôsobilosti predmetu držby, teda či sporné nehnuteľnosti boli v socialistickom alebo súkromnom vlastníctve. Dovolací súd ďalej považuje za potrebné uviesť, že pri pripustení správnosti právnej úvahy generálneho prokurátora by bolo nevyhnutné dospieť k záveru, že štát by na základe neplatného prevodu sporných nehnuteľností zo spolku [REDAKOVANÉ] na [REDAKOVANÉ] de facto pre seba získal výhodu spôsobilého predmetu držby, čo je podľa názoru dovolacieho súdu v príkrom rozpore s princípom spravodlivosti. Generálny prokurátor Slovenskej republiky preto namieta nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom neopodstatnene.

So zreteľom na uvedené dovolací súd mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora ako nedôvodné zamietol (§ 243b ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p.).»

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že podľa nej najvyšší súd dospel k nesprávnym záverom „V otázke možného odňatia práva Sťažovateľky konať pred súdom v dôsledku nedostatku riadneho odôvodnenia rozhodnutí súdov nižšieho stupňa týkajúceho sa najmä posúdenia zákonnosti ukončenia činnosti a zániku spolku [REDAKOVANÉ] na Slovensku v roku 1951“ a uviedla, že «Najvyšší súd SR, tak ako aj súdy nižšieho stupňa si Nález vyložili účelovým spôsobom, pričom ani jeden z nich nerešpektoval príkaz Ústavného súdu vykonať „náležité a podrobné dokazovanie“, ktorého výsledkom by bol záver, či o ukončení činnosti a prevode majetku spolku [REDAKOVANÉ] na Slovensku bolo rozhodnuté orgánom na to oprávneným. Sťažovateľka poukazuje aj na skutočnosť, že tak Najvyšší súd SR, ako aj súdy nižšieho stupňa, sa bez náležitého posúdenia dôkazov a účelovo odvolávajú na konštatovanie v Náleze (str. 8), že „zo záznamu správy zaslanej [REDAKOVANÉ] 23. marca 1949 [REDAKOVANÉ] (na č.l. 72 súdneho spisu) vyplýva, že ukončenie činnosti spolku [REDAKOVANÉ]

a prevzatie jeho majetku malo znaky cielenej, organizovanej mocenskej akcie štátneho režimu ovládaného komunistickou stranou (KSC a na Slovensku KSS)“. Sťažovateľka je toho názoru, že práve predmetné konštatovanie v Náleze Ústavného súdu, ktoré však nebolo v súdnom konaní vedenom do roku 2009 medzi účastníkmi konania vôbec preukázané, resp. dokazovanie k nim nebolo vykonané neodôvodnene ovplyvnilo vykonanie dokazovania súdmi v ďalšom konaní, ktoré bolo vedené jednostranne v prospech Navrhovateľa bez snahy o objektívne vyhodnotenie faktov a dôkazov. ...

Najvyšší súd SR, tak ako aj súdy nižšieho stupňa, účelovo vydávali a vykladali predmetné konštatovanie vo svojich rozhodnutiach ako fakt, ktorý im pri odôvodňovaní rozhodnutí poslužil ako barlička k predznamenanému výsledku rozhodnutia.

Sťažovateľka touto sťažnosťou preto opätovne poukazuje na skutočnosti, ktoré boli o.i. namietané aj v mimoriadnom dovolaní Generálneho prokurátora, a to že aj keď zohľadníme všeobecne známe nemorálne a protiprávne praktiky komunistického režimu po roku 1948, nemožno bez ďalšieho automaticky a účelovo bez vzájomnej súvislosti vyhodnocovať predložené dôkazy. Dôkazy, z ktorých súdy vyvodili záver o nezákonnom ukončení činnosti [REDAKOVANÉ] z hľadiska „násilného prerušenia jeho činnosti“, nie sú dostatočné pre takýto záver a len všeobecná znalosť o takýchto praktikách neoprávňuje súdy bez ďalšieho konštatovať takýto záver v konkrétnej individuálnej veci bez získania dostatočných dôkazov a riadneho odôvodnia v zmysle § 157 ods. 2 OSP.

Poukaz len na správu [REDAKOVANÉ] z 23. marca 1949 (č.l. 72) nemožno sám o sebe považovať za dostatočný dôkaz pre takýto záver. Jednak, ako už bolo vyššie uvedené, predmetná správa pochádza z obdobia takmer dvoch rokov pred ukončením činnosti [REDAKOVANÉ] v roku 1951 a jednak podľa obsahu reaguje len na údajný plán prevzatia budov [REDAKOVANÉ] navyše naň reaguje kriticky a napokon správa načrtáva len všeobecný plán ovládnutia spolku [REDAKOVANÉ] cez jej orgány. V tejto súvislosti upozorňuje na fakt, že v prípade realizácie takéhoto plánu na prevzatie majetku [REDAKOVANÉ] je potrebné rátať s kompenzáciou, ktorú americká strana vyčíslila v tom čase na 30 miliónov dolárov - „Pokiaľ ide o uvedené majetky, prirodzene treba rátať aj s náhradou čo už doteraz je z americkej strany vyčíslené na 30 miliónov dolárov.“

Najvyšší súd SR, rovnako ani súdy nižšieho stupňa pri posudzovaní daného prípadu vôbec nezohľadnili rozdiel od násilnej konfiškácie majetkov komunistickému režimu

nepohodlných fyzických a právnických osôb (najmä predstaviteľov cirkví, náboženských spoločností, resp. neskôr tzv. buržoázie), pri konfiškácii majetku ktorých sa o akejkol'vek finančnej náhrade ani len neuvažovalo (porovnaj Akcie K a R, Akciu B vykonané štátnou mocou pod vedením KSC). Žiadny z vyššie spomenutých súdov nemal za (či už vypočutím svedkov alebo zadovážením iných dôkazov) preukázané, či americkej strane, ktorá stála v minulosti za financovaním spolku [REDACTED] na Slovensku bola vyplatená nejaká finančná náhrada, tak ako sa to spomína v kábelograme [REDACTED]. Z predmetného dôkazu je naopak zrejmé ostrážitosť štátnych orgánov vtom zmysle, že štát nechcel riešiť situáciu okolo spolku [REDACTED] porušením medzinárodnoprávných záväzkov vtedajšej Československej republiky. Podľa ďalších listinných dôkazov nachádzajúcich sa v spise (čl 203 a nasl.) boli ďalšie kroky smerujúce k „likvidácii“ majetku spolku [REDACTED] v tom čase zastavené.

Najvyšší súd SR, ako aj súdy nižšieho stupňa sa uspokojili so skutočnosťou, že v konaní neboli poskytnuté žiadne ďalšie dôkazy, z ktorých by bolo možné vyvodiť, či sa takýto plán realizoval, v akej forme a akým konkrétnym spôsobom, ktorý by viedol ku konkrétnemu výsledku - uzneseniu Ústredného akčného výboru [REDACTED] z 26. januára 1951 o zastavení jej činnosti a rozchode celého združenia [REDACTED]. Súdy nemali za potrebu za účelom riadneho a objektívneho dokazovania vykonať ďalšie dôkazy, napr. prostredníctvom Ústavu pamäti národa alebo českého Ústavu pro studium totalitních režimu (napr. vid' <http://www.ustrcr.cz/data/pdf/svodky/di-hs059-1968.pdf>). Sťažovateľka je preto názoru, že účelové konštatovanie všeobecných súdov, o tom že žiadne ďalšie dôkazy ohľadne činnosti [REDACTED] neexistujú, nie je pravdivé.

Najvyšší súd SR, ako aj súdy nižšieho stupňa, podľa názoru Sťažovateľky, opomenuli fakt, že Ústredný akčný výbor [REDACTED] v Československu mal dokonca oprávnenie rozpustiť miestne združenia. Napriek tomu prvostupňový, ani odvolací súd nepovažovali za potrebné skúmať znenie stanov Československej [REDACTED] ani hodnoverným spôsobom dospieť k záveru, napr. či Ústredný akčný výbor [REDACTED] v Československu nebol oprávnený rozhodnúť aj o skončení činnosti spolku [REDACTED] na Slovensku, resp. či ak Ústredný akčný výbor [REDACTED] v Československu rozhodol o skončení činnosti Československej [REDACTED] sa toto rozhodnutie ako rozhodnutie orgánu zjednocujúceho všetky miestne združenia, nevzťahovalo aj na miestne združenia.

„Odôvodnenie“ napadnutého rozhodnutia podľa názoru Sťažovateľky nespĺňa kritériá odôvodnenia rozhodnutia súdu, z ktorého by bolo zrejmé, na základe akých úvah dospel k svojmu záveru uvedenému vo výroku. De facto sa totiž jedná len o prevzatie záverov, resp. citáciu Nálezu Ústavného súdu, pričom absentuje aplikácia na skutkový právny stav alebo vysvetlenie, v akom rozsahu už bolo vykonané dokazovanie a prečo by doterajšie dokazovanie malo byť dostatočné. ...

Vzhľadom na vyššie uvedené má Sťažovateľka za to, že postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu SR ako aj súdov nižšieho stupňa bolo porušené jej právo na spravodlivý súdny proces, nakoľko tak rozsudok Najvyššieho súdu SR, ako aj rozsudky súdov nižšieho stupňa boli založené na účelovej argumentácii .v prospech strany Navrhovateľa bez objektívneho zhodnotenia a zadovážania si všetkých faktov a dôkazov, čím uvedené rozhodnutia vykazujú zjavné znaky arbitrárnosti...».

V ďalšom okruhu svojej sťažostnej argumentácie sťažovateľka uvádza, že *«Za porušenie ústavného práva na spravodlivý súdny proces považuje... aj nesprávne právne posúdenie otázky vydržania sporných Nehnutelností Sťažovateľkou.*

Najvyšší súd SR uviedol, že podmienky pre vydržanie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti určoval Občiansky zákonník z roku 1950 (zákon č. 141/1950 Zb.) v ustanoveniach § 115 a § 116 ods. 1 v spojení s ustanovením § 145; išlo o tri základné podmienky: oprávnenosť držby, nepretržitosť držby počas vydržacej doby a uplynutie zákonom stanovenej vydržacej doby; oproti predchádzajúcemu právnemu stavu došlo k podstatnému skráteniu vydržacích dôb. Podľa týchto ustanovení bolo možné vydržaním nadobudnúť vlastnícke právo, pričom ho mohol nadobudnúť ten, kto oprávnene držal nehnuteľnú vec po dobu 10 rokov; vydržanie bolo vylúčené u nescudziteľných vecí, ktoré boli v socialistickom vlastníctve (§ 115). Oprávneným držiteľom bol ten, kto bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vec alebo právo patrí; v pochybnostiach sa predpokladalo, že držba je oprávnená. V prípade splnenia zákonom určených podmienok (týkajúcich sa držby, držiteľa, predmetu držby a vydržacej doby) dochádza k vydržaniu priamo zo zákona. Podmienky vydržania sú pritom stanovené tak, že musia byť splnené kumulatívne - ak z nich nie je splnená čo i len jedna, nedochádza k vydržaniu.

Ďalej sa Najvyšší súd SR odvolal na Nález Ústavného súdu, v ktorom Ústavný súd okrem iného uviedol, že: „z listinných dôkazov v spise vyplýva, že ukončenie činnosti spolku [REDAKOVANÉ] a prevzatie jeho majetku malo znaky cielenej, organizovanej mocenskej akcie štátneho režimu ovládaného komunistickou stranou (KSČ a na Slovensku KSS). Ústavný súd ďalej konštatoval, že mocenským zvratom z februára 1948 došlo v Československej republike k situácii, keď sa KSČ a na Slovensku jej sesterská organizácia KSS stali politickým hegemonom, pričom postupne mocensky ovládli štát ako taký a z verejného života vytesňovali politických a ideových oponentov, vrátane nepohodlných spoločenských organizácií, spolkov či združení.

Vzhľadom na vyššie uvedený záver Ústavného súdu je podľa Najvyššieho súdu SR vylúčené, aby štát prostredníctvom SÚV - ČSM vydržal sporné Nehnutelnosti, pretože jeho držba bola od samotného mocenského prevzatia sporných Nehnutelností neoprávnená.

Sťažovateľka si v tejto súvislosti (s ohľadom na vyššie uvedené závery Najvyššieho súdu SR) opätovne dovoľuje poukázať na fakt, že Najvyšší súd SR, ako aj súdy nižšieho stupňa bez ďalšieho využili pre odôvodnenie svojich rozhodnutí výlučne konštatovanie Ústavného súdu týkajúce sa ukončenia činnosti spolku [REDAKOVANÉ] na Slovensku uvedené v Náleze, avšak podľa názoru Sťažovateľky sa sami s touto otázkou vysporiadali nedostatočným spôsobom.

V zmysle § 145 Občianskeho zákonníka (141/1950 Zb.) platilo, že oprávneným držiteľom bol ten, kto bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vec alebo právo patrí; v pochybnostiach sa predpokladalo, že držba je oprávnená.“. Sťažovateľka má za to, že Najvyšší súd SR a tobôž nie súdy nižšieho stupňa nevyvrátili pochybnosti o tom, či právny predchodca vstúpil do držby sporných Nehnutelností v roku 1951 dobromyseľne. V prípade pretrvávania pochybností má preto platiť opak, a teda, že držba právneho predchodcu Sťažovateľky bola od počiatku dobromyseľná. Vylúčiť dobromyseľnosť právneho predchodcu Sťažovateľky v roku 1951 iba s poukazaním na konštatovanie Ústavného súdu, bez vykonania náležitého dokazovania, nesie zjavné znaky arbitrárnosti rozhodnutia a účelového výkladu právnych predpisov. Hoci Najvyšší súd SR v odôvodnení uviedol celé znenie § 145 zákona č. 141/1945 Zb. Občiansky zákonník, podľa názoru Sťažovateľky sa účelovo opomenul vysporiadať s § 145 ods. 2 zákona č. 141/1945

Zb. Občiansky zákonník, ktorý práve hovorí o tom, že v pochybnostiach týkajúcich sa dobromyseľnosti držiteľa veci sa predpokladá, že jeho držba je oprávnená.

Sťažovateľka je tiež názoru, že Najvyšší súd SR sa účelovo nezaoberal ani námietkou Generálneho prokurátora, ktorý mal za to, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v otázke vydržania nie je právne správne, lebo odvolací súd pri posudzovaní právneho režimu sporných Nehnutelností vychádzal zo záveru, že ide o nehnuteľnosti v socialistickom vlastníctve. Pokiaľ by však išlo o neplatný prevod týchto Nehnutelností na SÚV - ČSM, vlastníkom by bol naďalej spolok [REDAKOVANÉ] na Slovensku, z ktorého dôvodu by išlo o vlastníctvo súkromné a nie socialistické; pričom len socialistické vlastníctvo nemohlo byť, podľa v tom čase platnej právnej úpravy, predmetom vydržania.

Odvolací súd o.i. poukázal tiež na to, že Československý štát, ako právny predchodca Sťažovateľky, mal stratiť dobromyseľnosť držby najneskôr v roku 1990, a to na základe listu z 12. apríla 1990 adresovaného vtedajšiemu ministrovi školstva SR a listu zo dňa 12. decembra 1990 adresovaného [REDAKOVANÉ], ako podpredsedovi vlády ČSFR, na základe ktorých sa osoby snažiace sa o obnovenie činnosti spolku [REDAKOVANÉ] na Slovensku snažili o prinavrátanie pôvodného majetku spolku [REDAKOVANÉ]

V neposlednom rade si Sťažovateľka dovoľuje doplniť, že Najvyšší súd SR, ako ani súdy nižšieho stupňa nemali vôbec záujem vysporiadať sa s otázkou Sťažovateľky, prečo sa Navrhovateľ domáha určenia vlastníckeho práva až po 15 rokoch od roku 1990.

V zmysle § 134 ods. 4 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb.) platí, že „pre začiatok a trvanie doby podľa odseku 1 sa použijú primerane ustanovenia o plynutí premlčacej doby“.

Z primeraného použitia § 112 Občianskeho zákonníka sa podáva, že vydržacia doba prestáva oprávnenému držiteľovi plynúť až vtedy, ak oprávnená osoba uplatní svoje právo kvalifikovaným spôsobom. Za taký sa považuje návrh na začatie občianskeho súdneho konania. Samotné ústne alebo písomné oznámenie spochybňujúce oprávnenú držbu nepostačuje. ...

Na plynutie (začiatok a trvanie) vydržacej doby sa primerane vzťahujú ustanovenia o plynutí premlčacej doby. Neplynutie premlčacej doby je spojené s podaním žaloby na súd alebo iný príslušný orgán veriteľom a súčasne jeho riadne pokračovanie v tomto konaní (§ 112 OZ). Práve otázka primeranosti použitia však nesie so sebou niektoré sporné otázky

týkajúce sa určenia osoby, ktorá sa má domáhať vlastníckeho práva, orgánu, na ktorom tak má učiniť a následkov stým spojených. Ak spočívanie premlčania je spojené s konaním veriteľa, teda nositeľa obligačného oprávnenia (požadávky), malo by rovnaký dopad pri vydržacej dobe mať konanie vlastníka veci. Orgánom, voči ktorému by mal vlastník konať, by však mal byť výlučne súd, pretože tomuto jedinému prináleží rozhodovanie vlastníckych sporov. ...

Z vyššie uvedeného výkladu ustanovení Občianskeho zákonníka možno vyvodit', že ani písomná komunikácia, ani rokovania s predstaviteľmi štátu v roku 1990 nemohli spôsobiť nedobromyseľnosť právneho predchodcu Sťažovateľky a prerušenie plynutia vydržacej doby, nakoľko takéto následky sú spájané jedine s kvalifikovaným úkonom, ktorým je podanie žaloby o určenie vlastníckeho práva na súde.

Navrhovateľ pritom vydržanie sporných nehnuteľností Sťažovateľkou po roku 1990 spôsobil sám, a to svojou nečinnosťou trvajúcou 15 rokov. Ak sa Navrhovateľovi z akýchkoľvek dôvodov nepodarilo získať späť predmetné Nehnutel'nosti v roku 1990, mal Navrhovateľ plné právo podať na súd určovaciu žalobu v rámci lehoty stanovenej v § 134 ods. 4, resp. § 112 Občianskeho zákonníka.

Sťažovateľka, ako ani jej právni predchodcovia spätne do roku 1990, nemali vzhľadom na riadny zápis ich vlastníckeho práva k Nehnutel'nostiam v katastri nehnuteľností dôvod pochybovať o jeho správnosti, resp. o tom či ich držba bola alebo nebola oprávnená. Sťažovateľka si dovoľuje poukázať aj na skutočnosť, že Navrhovateľ bol tak pasívny, že nevyužil ani možnosť domáhať sa vlastníckeho práva k predmetným Nehnutel'nostiam prostredníctvom reštitučných zákonov.».

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Z obsahu sťažnosti, ako aj navrhovaného petitu vyplýva, že sťažovateľka sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu z 9. marca 2016, ktorým najvyšší súd zamietol mimoriadne dovolanie generálneho

prokurátora podané proti rozsudku okresného súdu z 8. októbra 2012 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu z 23. októbra 2014. Právoplatnými súdnymi rozhodnutiami, proti ktorým smerovalo mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora, bolo určené vlastnícke právo žalobcu k nehnuteľnostiam voči sťažovateľke ako žalovanej.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyvedené závery boli

zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd prvotne posudzoval prípustnosť mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora v nadväznosti na skutočnosť, že sťažovateľka (v prospech ktorej a z podnetu ktorej bolo mimoriadne dovolanie podané) sama nevyužila jej dostupné opravné prostriedky, konkrétne v danej veci mimoriadne opravný prostriedok – dovolanie proti právoplatnému rozsudku krajského súdu z 23. októbra 2014, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu z 8. októbra 2012. Uvedené posudzoval najvyšší súd v spojení s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) zjednocujúcim stanoviskom ústavného súdu v rozhodnutí č. k. PLz. ÚS 3/2015-22 z 18. marca 2015 a stanoviskom občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 20. októbra 2015 k otázke prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora a dospel k záveru o prípustnosti mimoriadneho dovolania.

V nadväznosti na to najvyšší súd meritórne posúdil dovolacie dôvody vznesené generálnym prokurátorom, a to v intenciách judikatúry ESLP k mimoriadnemu prieskumu právoplatných súdnych rozhodnutí, a dospel k záveru o nedôvodnosti mimoriadneho dovolania, a preto ho napadnutým uznesením zamietol.

V podstatnej časti svojej sťažostnej argumentácie sa sťažovateľka sústreďuje na namietanie vecnej nesprávnosti záverov najvyššieho súdu pri posúdení dôvodnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora, a teda danosti uplatnených dovolacích dôvodov.

Napriek takto koncipovanej sťažostnej argumentácii sťažovateľky ústavný súd sústredil svoju pozornosť na závery najvyššieho súdu v napadnutom rozsudku v časti odôvodnenia prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora, kde najvyšší súd uvádza:

«V prvom rade treba uviesť, že mimoriadne dovolanie voči právoplatnému súdnemu rozhodnutiu možno považovať za prípustné.

Dovolací súd sa pri hodnotení tejto zásadnej otázky opieral o nasledujúce právne úvahy.

Posudzovanie prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky už dlhší čas významne rezonuje v súdnej judikatúre aj v právnej vede a je spojená s odchylnými právnymi názormi. V praxi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa spravidla tento mimoriadny opravný prostriedok rešpektoval ako účinný prostriedok nápravy tých pochybení, ktoré zákonodarca taxatívnym spôsobom pomenoval v ustanovení § 243e Občianskeho súdneho poriadku. Podmienky pre jeho uplatnenie určovalo i zjednocujúce stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod č. Rc 36/2008. Tento procesný inštitút akceptoval aj Ústavný súd Slovenskej republiky. Ako príklad možno uviesť jeho nález sp. zn. 1. ÚS 118/2013 z 22. januára 2014, ktorým bolo vyslovené porušenie práva sťažovateľky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 M Cdo 2/2011 o zamietnutí mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky.

Navyše inštitút mimoriadneho dovolania má mať naďalej svoje nenahraditeľné miesto v civilnom konaní, keďže oba schválené vládne návrhy zákonov - Civilný sporový poriadok (vid' ustanovenie § 458 ods. 1, ods. 2) ako aj Civilný nesporný poriadok (vid' ustanovenie § 78 ods. 1, ods. 2) ho znovu upravujú. Z dôvodovej správy týchto nových kódexov vyplýva, že jeho legislatívna modifikácia vychádza zo štrasburskej judikatúry.

Ani Európsky súd pre ľudské práva vo svojich rozhodnutiach z 9. júna 2015 vo veciach DRAFT-OVA, a.s. v. Slovenská republika (sťažnosť č. 72493/10), PSMA, spol. s r.o. v. Slovenská republika (sťažnosť č. 42533/11) a COMPCAR, s.r.o. (sťažnosť č. 25132/13) *expressis verbis* nevyklúčil možnosť kasácie právoplatného súdneho rozhodnutia v mimoriadnom opravnom konaní.

Podľa všeobecných zásad (napr. bod 77 rozsudku vo veci DRAFT-OVA, a.s. v. Slovenská republika), ktoré tento medzinárodný súd zosumarizoval, platí, že „jedným zo základných aspektov právnych princípov je princíp právnej istoty, ktorý okrem iného požaduje, aby sa právoplatné a definitívne rozhodnutia súdov nespochybňovali. Tento princíp neumožňuje žiadnej zo strán pokúšať sa o obnovenie konania len preto, aby dosiahla opätovné konanie pred súdom a iné rozhodnutie. Samotná možnosť existencie dvoch názorov na vec nie je dôvodom pre opätovné konanie. Odsklonenie od tejto zásady je odôvodnené, len ak existujú okolnosti zásadného a závažného charakteru. Právomoc súdov vyššej inštancie rušiť alebo meniť právoplatné a vykonateľné súdne rozhodnutie by sa mala realizovať s cieľom nápravy zásadných pochybení. Táto právomoc sa musí uplatňovať tak, aby udržiavala v maximálnej možnej miere spravodlivú rovnováhu medzi záujmami jednotlivca a nutnosťou zabezpečovať účinnosť justičného systému. Medzi dôležité okolnosti, ktoré v tejto súvislosti treba brať do úvahy, patrí najmä účinok obnoveného konania a nasledujúceho konania na situáciu sťažovateľa a otázka, či k obnoveniu konania došlo na žiadosť samotného sťažovateľa; dôvody, na základe ktorých vnútroštátne orgány zvrátili rozsudok v prípade sťažovateľa; súlad daného konania s procesnými požiadavkami vnútroštátneho práva; existencia a fungovanie procesných záruk v rámci vnútroštátneho právneho systému, ktoré majú predchádzať zneužívaniu konania vnútroštátnymi orgánmi; a ďalšie okolnosti prípadu. Okrem toho musí preskúmanie obsahovať všetky procesné záruky čl. 6 ods. 1 a musí zaručovať celkovú spravodlivosť konania. Súd pri používaní pojmu „zásadné pochybenie“ v mnohých prípadoch zdôrazňoval, že samotné konštatovanie,

že vyšetovanie v sťažovateľovom prípade bolo „neúplné a zaujaté“, alebo viedlo k „chybnému“ oslobodeniu spod obžaloby, nemôže samo osebe - za neprítomnosti súdnych pochybení alebo závažného porušenia súdneho konania, zneužitia právomoci, zjavných chýb pri uplatňovaní hmotného práva alebo iných závažných dôvodov vyplývajúcich zo záujmov justície - indikovať prítomnosť zásadného defektu v predchádzajúcich konaniach...“.

Európsky súd pre ľudské práva teda uplatňovaním vymenovaných princípov vždy v každej posudzovanej veci osobitne skúma, či existujú okolnosti podstatného a závažného charakteru, ktoré by odôvodňovali odklon od zásady, že ak súdy právoplatne rozhodli, ich rozhodnutie by nemalo byť spochybňované (napr. bod 81 vyššie citovaného rozsudku ESĽP).

Možno uzavrieť, že podľa štrasburskej judikatúry zrušenie právoplatného rozhodnutia v mimoriadnom opravnom konaní prichádza do úvahy, avšak iba za účelom nápravy fundamentálnych nedostatkov vo výkone spravodlivosti. Nadriadené súdy smú tak využívať svoju prieskumnú právomoc len k oprave skutkových a právnych omylov a justičných omylov, nie k novému prejednaniu veci.

Skutočnosť, či existujú podstatné a presvedčivé argumenty, ktoré by odôvodňovali zásah do právnej istoty účastníka konania prostredníctvom mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky, je tak vždy nevyhnutným atribútom individuálneho posúdenia každého prípadu.

Dovolaciemu súdu je známy aj obsah uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. PLz. ÚS 3/2015-22 z 18. marca 2015, ktorým, dodržiavajúc zásadu jednotnosti súdneho rozhodnutia, zjednotil rozdielne právne názory svojich senátov na povinnosť účastníka konania využiť všetky zákonom dovoľené a efektívne prostriedky pred samotným podaním podnetu generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky na podanie mimoriadneho dovolania.

Dovolaciemu súdu je rovnako známy aj obsah spoločného stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. októbra 2015, ktoré bolo prijaté v nasledujúcom znení: Procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám

neúspešne využil možnosť podať všetky zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potenciálne spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Pokiaľ túto možnosť nevyužil, mimoriadne dovolanie treba odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky viazaný. Napriek tomu, že nejde o formálnu záväznosť (v súlade s ustanovením § 6 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu SR a o konaní pred ním sú uznesením jeho pléna výlučne viazané všetky tu pôsobiace senáty), ide o faktickú záväznosť, čiže o tzv. „precedens de facto“.

Kardinálnu otázku spojenú s aplikáciou vyššie citovaného uznesenia pléna Ústavného súdu a spoločného stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky však predstavujú ich intertemporálne dopady na aktuálnu rozhodovaciu činnosť najvyššieho súdu. Generálny prokurátor Slovenskej republiky postupujúc podľa zjednocujúceho stanoviska Najvyššieho súdu č. 36/2008 podal do doby confirmácie názoru Ústavného a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky viacero mimoriadnych dovolaní bez akýchkoľvek obmedzujúcich podmienok.

Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze zo 6. februára 2008 sp. zn. PL. ÚS 10/04 konštatoval, že sa hlási k modernej európskej konštitucionalistike, ku ktorej patrí ochrana legitímneho očakávania (legitimate expectation, der Vertrauensschutz). Už z pomenovania legitímne očakávanie vyplýva, že účelom tohto princípu je ochrana súkromných osôb pred nepredvídateľným mocenským zásahom do ich právnej situácie, na vyústenie ktorej do určitého výsledku sa spoliehali. Legitímne očakávanie je užšou kategóriou ako právna istota. Štát, aj keď nekoná retroaktívne alebo nezasiahne do nadobudnutých práv, môže vertikálnym mocenským zásahom, napríklad náhlou zmenou pravidiel, na ktoré sa súkromné osoby spoliehali a ktoré spravidla súvisia s ľudským právom, porušiť legitímne očakávanie ako princíp právneho štátu.

V ústavnom poriadku Slovenskej republiky platí zásada, podľa ktorej ten, kto konal, resp. postupoval na základe dôvery v platný a účinný právny predpis (jeho noriem), nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný spätným pôsobením právneho predpisu alebo niektorého jeho ustanovenia (PL. ÚS 36/95).

Vo všeobecnosti by malo platiť, že zjednocujúce stanovisko pôsobí nielen do budúcnosti, ako je to pri zrušení protiústavných právnych predpisov, ale nový právny názor je aplikovateľný na všetky pred súdmi prebiehajúce konania (primerane § 154 ods. 1 O. s. p.). Dovolací súd skúmal, či táto premisa platí bezvýhradne aj na vzniknutú procesnú situáciu, t. j. na rozhodovanie o mimoriadnych dovolaniach generálneho prokurátora podaných do nastúpenia faktických účinkov zjednocujúceho stanoviska Ústavného a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

V tejto súvislosti treba v prvom rade zdôrazniť, že materiálny právny štát stojí mimo iného na dôvere občanov v právo a právny poriadok. Podmienkou takejto dôvery je stabilita právneho poriadku a dostatočná miera právnej istoty občanov. Stabilita právneho poriadku a právna istota je ovplyvňovaná nielen legislatívnou činnosťou štátu (tvorbou práva), ale tiež činnosťou štátnych orgánov aplikujúcich právo. Nemožno opomenúť, že k nej patrí aj súdna judikatúra. Práve ochrana oprávnenej dôvery občanov v právo, ktoré tu predstavoval ustálený výklad právnej normy vo forme stanoviska Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, by mala byť pre podané mimoriadne dovolania pred novým právnym záverom Ústavného a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prioritná. Možno mať tak za to, že sú tu dané špecifiká výnimočnej situácie, ktorá je založená intenzívnejším záujmom na ochrane legitímnych očakávaní adresátov na riadnom prejednaní mimoriadneho opravného prostriedku. Generálny prokurátor Slovenskej republiky, ktorý podal mimoriadne dovolanie na podnet účastníka konania, využil svoje procesné oprávnenie v súlade s dlhoročne zaužívanou právnou praxou sledujúc ochranu práv účastníka konania. Ak teda generálny prokurátor Slovenskej republiky už podal mimoriadne dovolanie, ide o využitie jeho práv v takej intenzite, že jeho prípadné odmietnutie len s poukazom na prelom rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu vyvolaný zjednocujúcim názorom Ústavného a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, by znamenal prílišnú tvrdosť retrospektívy nového právneho názoru. Ani od generálneho prokurátora Slovenskej republiky, ako prostredníka jedného z účastníkov konania na mimoriadne opravné konanie, nemožno očakávať, aby v prípade reálneho využitia svojho mimoriadneho oprávnenia v „tolerantnom právnom prostredí“, mohol odhadovať budúci názorový vývoj Ústavného a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v otázke výkladu jeho zákonných predpokladov.

Odmietnutie podaného mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky len s poukazom na reštrikcie dané uznesením pléna Ústavného súdu Slovenskej republiky a spoločným stanoviskom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky by podľa dovolacieho súdu znamenalo neprimerane tvrdý zásah do práv účastníka konania, ktorý neuplatnil včas riadny, resp. tu iný mimoriadny opravný prostriedok, lebo spoliehajúc sa na bežnú súdnu prax priamo inicioval u generálneho prokurátora podanie mimoriadneho dovolania.

Dovolací súd tak v intenciách vyššie uvedeného a podľa kritérií poskytnutých štrasburskou judikatúrou skúmal, či je prítomné v konaní okresného, resp. krajského súdu, také pochybenie, ktoré možno označiť za elementárne porušenie základných práv a slobôd. Ústavný súd Slovenskej republiky považuje zaň napríklad také prípady nesprávnej aplikácie jednoduchého práva, ktoré sú späté s konkurenciou jednotlivých noriem, príp. s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov...»

Ústavný súd po oboznámení sa s odôvodnením napadnutého rozsudku v dotknutej časti (k otázke prípustnosti mimoriadneho dovolania) uzatvára, že vzhľadom na toho času stabilizovanú rozhodovaciu činnosť najvyššieho súdu aj ústavného súdu, ako aj vývoj a východiská tejto rozhodovacej činnosti nie je namieste hodnotiť úvahy najvyššieho súdu, na základe ktorých dospel k neprípustnosti mimoriadneho dovolania, v okolnostiach danej veci za akceptovateľné z ústavnoprávneho hľadiska.

Ústavný súd už vo svojom rozhodnutí č. k. I. ÚS 117/2016-14 uviedol:

„Judikatúra ústavného súdu zastáva stabilne názor, že mimoriadne dovolanie predstavuje výnimku z pravidla stability súdneho rozhodnutia vyjadreného jeho právoplatnosťou. Podstatou tejto výnimky je účel mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým je jeho výnimočné použitie s cieľom presadiť vecnú správnosť a spravodlivosť súdneho rozhodnutia v odôvodnených prípadoch. Uvedený účel môže mimoriadne dovolanie splniť iba v prípade, ak sú splnené kritériá akceptovateľnosti jeho právnej úpravy; jedným z týchto kritérií je povinnosť vyčerpať iné dostupné právne prostriedky nápravy pochybení vytýkaných v mimoriadnom dovolaní. Rešpektovanie týchto kritérií je

nevyhnutné z hľadiska princípov právneho štátu (čl. 1 ústavy), ako aj z hľadiska práva na súdnu ochranu (čl. 46 ústavy) a práva na spravodlivý súdny proces v súlade s hodnotami zaručenými čl. 6 ods. 1 dohovoru“ (m. m. PL. ÚS 57/99, II. ÚS 185/09, II. ÚS 280/2010). ...

Reštriktívne posudzovanie tohto mimoriadneho dovolania súvisí s princípom právneho štátu, a to s princípom právnej istoty, ktorého zákonným naplnením v civilnom procese je inštitút právoplatnosti súdnych rozhodnutí, teda ich záväznosti a nezmeniteľnosti. Rovnako súvisí s princípom rovnosti, keď intervenciou tretej osoby (generálneho prokurátora) sa prima facie narúša právna istota druhého účastníka spoliehajúceho sa na záväzné a nezmeniteľné súdne rozhodnutie. ...

Ústavný súd ďalej poznamenáva, že aj z početnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) možno vyvodit' kritický postoj ESLP k mimoriadnym opravným prostriedkom, ktoré závisia od úvahy príslušného orgánu verejnej moci, či dôjde k podaniu takéhoto mimoriadneho opravného prostriedku, alebo nie a následne k vyneseniu rozhodnutia, ktorým sa zruší právoplatné konečné rozhodnutie. V zmysle judikatúry ESLP je však prípustné zasiahnuť do nastolenej právnej istoty právoplatným rozhodnutím vnútroštátneho súdu vtedy, ak v konaní došlo k zásadnej vade alebo závažnému excesu, ktorý je potrebné napraviť, ak sú tu mimoriadne okolnosti prípadu, pričom však podľa judikatúry ESLP za takúto vadu exces však nemožno považovať skutočnosť, že na predmet konania existujú dva rozličné názory, pretože právna istota v sebe zahŕňa požiadavku rešpektovania princípu *res iudicata*, ktorej prejavom je nezmeniteľnosť rozhodnutia. Uplatňovanie tohto princípu je zdôraznené zásadou, že žiadna zo strán nie je oprávnená žiadať o preskúmanie konečného a záväzného rozhodnutia len z toho dôvodu, aby dosiahla znovuotvorenie prípadu a jeho nové skúmanie, pretože takýto mimoriadny opravný prostriedok by de facto mal charakter odvolania. Zrušené môžu byť iba na účely nápravy fundamentálnych chýb (pozri *Ryabykh proti Rusku* z 3. 12. 2003, sťažnosť č. 52854/99, bod 52). V tejto súvislosti tiež ESLP už judikoval, že nesúhlas s právnym posúdením prípadu odvolacím súdom nie je sám osebe mimoriadnou okolnosťou odôvodňujúcou zrušenie právoplatného rozhodnutia (pozri *Kot proti Rusku* z 18. 1. 2007, sťažnosť č. 20887/03, bod 29).

Ústavný súd už vo veci sp. zn. III. ÚS 357/2013 uviedol, že «v súvislosti s aplikáciou predmetných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a ich ústavne konformným

výkladom (§ 243e a nasl. OSP, pozn.), majúc na pamäti judikatúru ESLP, dospel k záveru, že pokiaľ zákonodarca odvádza prípustnosť mimoriadneho dovolania z porušenia zákona s odkazom na ustanovenie § 243f OSP, kde bližšie konkretizuje možné dôvody, medzi ktoré zaradil aj nesprávne právne posúdenie veci, tak potom v prípade podania mimoriadneho dovolania práve z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia je potrebné pod porušením zákona rozumieť také porušenie procesného práva – zákona, ktoré v konečnom dôsledku znamená zároveň aj nesprávne právne posúdenie (či už hmotnoprávneho, alebo prípadne procesného charakteru). K takémuto interpretačnému záveru dospel ústavný súd v spojitosti s kumulatívnym predpokladom prípustnosti mimoriadneho dovolania, ktorý stanovuje podmienku, ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu. V opačnom prípade ak by nesprávne právne posúdenie bolo spájané výlučne s porušením hmotnoprávnych ustanovení zákona (ktoréhokoľvek), tak by de facto v takmer každom prípade bolo možné napadnúť právoplatne rozhodnutú vec týmto mimoriadnym opravným prostriedkom, čím by sa tento mimoriadny opravný prostriedok dostal na úroveň „ďalšieho“ odvolania a bolo by len na svojvôli generálneho prokurátora, do ktorej právoplatne skončenej veci zasiahne podaním mimoriadneho dovolania s odvolaním sa na nesprávne právne posúdenie veci. Takýto výklad dotknutých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku by vo svojich dôsledkoch znamenal porušenie minimálne základného práva na súdnu ochranu jedného z účastníkov konania, rovnosti účastníkov konania, zásady nezmeniteľnosti právoplatných súdnych rozhodnutí, a to treťou stranou, odlišnou od účastníkov konania, ktorá nepatrí do súdnej moci, čo opodstatnene vyvoláva otázky, či ide o prípustné legitímne zasahovanie do nezávislosti súdov a súdnej moci ako takej. Ústavný súd na tomto mieste opätovne poukazuje na už citovanú judikatúru ESLP, z ktorej vyplýva, že samotná okolnosť (možnosť) existencie dvoch rôznych právnych názorov na vec nie je dostatočným dôvodom opätovného rozhodovania vo veci.»

Judikatúra ústavného súdu i súdov všeobecných sa v otázke prípustnosti mimoriadneho dovolania podávaného generálnym prokurátorom plynutím času menila, a to predovšetkým pod vplyvom judikatúry ESLP. Zmenu možno vyjadriť trendom reštriktívnejšieho prístupu súdnych orgánov k oprávneniu generálneho prokurátora podávať mimoriadne dovolanie.»

Vzhľadom na uvedené ak najvyšší súd pri vecnom prieskume dôvodnosti mimoriadneho dovolania dospel k záveru o jeho nedôvodnosti a mimoriadne dovolanie zamietol, takéto rozhodnutie najvyššieho súdu už z podstaty veci nemohlo zakladať možnosť porušenia označených práv sťažovateľky (v prospech ktorej bolo mimoriadne dovolanie podané) a takéto porušenie by bolo v danej veci vylúčené aj v prípade odmietnutia mimoriadneho dovolania z dôvodu neprípustnosti.

Ústavný súd napriek uvedenému posúdil aj meritórne závery najvyššieho súdu v nadväznosti na dovoláciu argumentáciu generálneho prokurátora a v spojitosti so sťažnostnou argumentáciou sťažovateľky a dospel k záveru, že argumentácia sťažovateľky nie je spôsobilá spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov najvyššieho súdu v merite veci v nadväznosti na dovolacie dôvody generálneho prokurátora, a nezistil, že by posudzovaný rozsudok v merite veci bol svojvoľný alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobený v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou, či nedostatočne odôvodnený, a tým mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy.

Keďže ústavný súd nezistil možnosť porušenia sťažovateľkou označených práv rozsudkom najvyššieho súdu, odmietol jej sťažnosť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že sťažnosť ako celok bola odmietnutá, bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky formulovanými v petite jej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2016